

TEIŪ - LEGANAT

(Poveste)

Era o dată, ci-că, un moșneag și o babă. Copii nu avusesse, ș'asa ar fi voit să aibă, de se dădea în vînt după el. Baba mai ales, veșnic se ruga lui D-zeu să se milostivească cu ea și să-i dăruiască un copil. D-zeu știe, însă, cînd trebuie să dea omului ce cere și cînd nu. Baba copil n'a mai făcut și de dor de a avea și ea, își făcu un leagăn și în el puse, în loc de băet, un lemn de tei ce-l infășase și-l îmbrobodise ca pe copii. Se vede că ajunsese baba în mîntea copiilor.

Legăna baba în una, cînd avea vreme, albia copilului și-i cînta; de la o vreme numai ce aude plîns de copil în leagăn. Baba s-a spăriet, dar cînd s-a uitat și a văzut în locul lemnului un băet mîndru și frumos cum altul nu mai era în lună și în soare, nebuni de bucurie; plîngea blata babă, rîdea, alerga pe afară și nu mai știa cum să mulțamească lui D-zeu că i-a ascultat ruga.

Cum vine moșneagu de la lucru, baba ca o zăludă îi ese înaintea și-i arată băetul.

Cînd îl văzu moșneagul așa mîndru și frumos, cu rîvnă și mare duh plecat ridică ochii în sus, mulțamînd lui D-zeu că li-a dat sprijin bătrînețelor.

Moșnegii botezară pe băet și-i puse nume *Teiŭ-leganat*. Cumătria fu chefoasă și plină de bunătăți, căci moșnegii se ținea bine, batir că erau singurei.

Teiŭ-leganat creștea văzînd cu ochii ; cit crește un băet de azi într'un an, el creștea numai într'o zi. Peste vr'o doi ani, el era cogemite milian, ca toți flăcăii, cu care se lua la trîntă și pe cari-l dovedea pe-un cap.

Intr'o zi vede *Teiŭ-leganat* într'un cuiŭ din camară, pușca moșneagului, din tinerețe. Nicî una, nicî două, o ia, se îmbracă, și se duce cu ea în pădure la vînat. De geaba cerca baba să-l oprească ; *Teiŭ-leganat* își căută de drum.

Ajungînd în pădure, merge trei zile și trei nopți ; cum mergea prin codru, dă peste un om care nu făcea alta de cit copacii ce erau drepti îi strîmba, iar pe cei strîmbi îi îndrepta.

Cum îl vede *Teiŭ-leganat*, îl întrebă ce strică copacii ? *Strîmbă-lemne*, căci el era, îi răspunde că nu-i treaba lui să știe, dar dacă vrea, să se prindă amîndoi frații de cruce, că i-a fi de folos vr'odată. *Teiŭ-leganat* se prinde frate de cruce cu *Strîmbă-lemne*, și, amîndoi se iaŭ prin pădure. Merg cit merg, și ajung în niște munți petroși. Intr'un țanc de munte ședea un om, și veșnic sfărma piatră. *Teiŭ leganat* se prinde frate de cruce și cu *Sfarmă-peatră* și tustrei își căutară de drum. Ajunseră într'o pădure.

Aice își făcură o colibă și cîte unul cu ziua rămînea la făcut bucate, iar ceilalți doi se duceau la vînat.

În ziua întăea rămîne *Strîmbă-lemne*. Face el niște bucate bune ca acelea, și stătea înaintea focului așteptîndu-și frații. Cum stătea *Strîmbă lemne* pe gînduri, numai ce vine o *onanie* de om mititel ca de-o palmă cu o barbă cit un cot.

Statu-palmă-barba-cot, căci el era, se repede la foc și din cîte-va inghițituri soarbe mîncarea lui *Strîmbă-lemne* din oală. *Strîmbă-lemne* îl prinde de barbă, crapă un lemn, și-i pune barba acolo.

Cînd vine de la vînat *Teiŭ-leganat* și *Sfarmă-peatră*, găsesc pe *Statu-palmă-barba-cot* acațat cu barba în lemnul cel crapat și pe *Strîmbă-lemne* suduînd și făcînd alte bucate.

Teiŭ-leganat se duce la Statu-palmă-barba-cot, și-î dă drumu ; el se făcu nevăzut. Strîmbă lemne sfîrși bucatele și după ce mîncară, se odihniră bine. A doua zi rămase să facă bucate Sfarmă-peatră ; dar și Sfarmă-peatră păți aceeași istorie cu Statu-palmă-barbă-cot ca și Strîmbă-lemne. Cînd se întoarse Teiŭ-leganat de la vînat și văzu pe Statu-palmă-barba-cot cu un stan de peatră pe barbă, îl umflă risu și ducîndu-se la el, rostogoli stîncea și dede drumu lui Statu-palmă-barba-cot, de se făcu iar nevăzut.

A treia zi rămase la făcînt mîncare Teiŭ-leganat ; el pregăti două rînduri de bucate și cînd se întoarse frații lui de la vînat, nu mai văzură pe Statu-palmă-barbă-cot. căruia Teiŭ-leganat îi dăduse mîncare și bucatele erau cum sînt mai bune, nici răci nici fierbinți.

După ce mîncară bine, se luară tustrei și se duseră prin munți și ajunseră pe moșia unui împarat. Paznicii împaratului găsînd pe strîmbă-lemne stricînd pădurea, îi prînseră pe tustrei și-î duseră la împarat. Împaratul după ce-i probăzi urît, încît era să-î și bată, le hotări, văzînd pe Teiŭ-leganat așa de îndrăzneț și frumos, că scapă de el, dacă îi va scoate de la zmei pe cele trei fete ale lui.

Împaratul le mai spuse că dacă ei scot fetele de la zmei, le dă fie-căruia din ei cîte una de soție și împărăția.

Teiŭ-leganat se prînsese să scoată fetele de la zmei. După ce luă de la împarat bani de cheltueală și haine de prim-neală, porni înainte cu D-zeu.

Merseră vreme multă, țări, mări și munți și ajunseră la o fîntînă, pe unde te puteai duce în *lumea neagră*, căci zmeii ce furase fetele împaratului acolo vîtețuia.

Ca să mergi de pe *lumea albă* în lumea neagră, trebuia să-ți dai drumul prin fîntîna zmeilor. Se viră întăi Strîmbă-lemne. El lasă cuvînt că atunci cînd va scutura funia, să-l scoată înapoi. Nu se dase drumu funiei cu care se coborea în fîntînă nici pe jumătate, și numai ce vede Teiŭ-leganat că se scutură funia.

—Ce ai pățit măi Strimbă-lemne, de ai scuturat funia așa degrabă ?

—Da ce se pățesc ? Ia nu poți să trăești în putoarea cea mare care vine din fundul fântinei.

—Las că mă vîr eă, zise Sfarmă-peatră. Dar și el păți ca și strimbă-lemne. Atunci se vîri și Teiū-leganat, el lasă cuvînt că dacă va scutura funia, măi tare să-î dea drumul.

Merse, merse Teiū-leganat trei zile pînă ce ajunse în fundul fântinei. Acolo ce se vadă ? Șerpî, balaurî, broaște cit casele ș. a.—Teiū-leganat să dă cu paloșul printre jîvine, și le omorî pe toate.

Scăpînd de acele urîte locuri porni spre curțile zmăului celui măi mare.

Vai ! mîndru măi era ! Alt soare măi frumos ca a nostru strălucea ; altă lună măi strălucitoare cum avem noi era acolo, și niște grădini măi frumoase ca raiul ! Cum ajunse Teiū-leganat la curțile zmăului, se duse le fata împaratului. Ea cum îl văzu zise :

—Vai ! ce voinic mîndru și frumos ești, și cum are se te omoare cînele de smău cînd te a-vedea !

—Da unde-î dus el amu ?

—Îi dus la vînat.

—Si de pe ce-l cunoști cînd vine ?

—Zvirle buzduganul de trei mile de loc, și atunci bucatele trebuie să fie nici răci nici ferbinți.

Cum stateau ei de vorbă. numai ce aude buzduganul în poartă, în ușa, în casă. Teiū-leganat îl repede înapoi de cinci mile de loc, și cînd a trecut pe lingă urechea zmăului, i-a rălezat vîrvul urechei. Zmăul a început a da pînteni calului și a fugi spre casă, dar calul nu voea să meargă ; cînd ajunse la podul de aramă, calul a început a sfîrăi și a *ciuciuliți* urechile ; Zmăul i-a zis :

—Hi ! calule, mîncea-ț-ar corbiî carnea și cîolanileroadeti-li-ar cîniî, că doar nu-î cînele de Teiū-leganat sub pod ca se te spăriî de el.

Atunci numai ce ese Teiū-leganat de sub pod, și-î spune :

Cum vrei să ne luptăm? Cu paloşele să ne tăem, ori cu trîntă să ne trîntim? Zmău i-o zis: Cu trîntă să ne trîntim, trup la trup, că-l mai drept. Atunci unde s-a luat Teiŭ-leganat cu zmăul la trîntă. Întăi l-a trîntit zmeul pe Teiŭ-leganat pînă la braŭ. Unde nu se minie Teiŭ-leganat, şi cînd l-a izbit odată pe zmău, s-a vîrit în pămînt pînă la git; atunci Teiŭ-leganat scoate paloşul şi-l taie gitul. Încălică apoi pe calul zmăului, şi se duse la curţile lui. Fata împaratului, cînd l-a văzut, nu mai putea de bucurie.

— Ce făcea zmăul cu curţile lui, cînd se ducea undeva?

— Pocnea din biciul ist din culŭ de trei ori, şi le făcea două mere. Teiŭ-leganat ia biciul, pocneşte de trei ori, face curţile două mere şi le dă fetei împaratului.

După ce-a scapat fata cea mare, se duce la curţile zmăului celui de mijloc şi-l birueşte şi pe el ca şi pe cel întăi.

Îi mai rămăsese să scape pe fata cea mică, care-o ţinea smăul cel mic.

Scapase el uşor pe fetele cele mari, de la cei doi zmei; pe cea mai mică însă era mult mai greu, căci avea mult de muncă, şi chiar zmăul ist mic era mult mai voinic ca ceilalţi.

După ce trece prin nişte păduri urte, pline cu şerpi, broaşte şi tot felul de dihăni, ajunge la curţile zmăului.

Cum îl văzu fata împaratului, îi zise:

— Vai! ce voinic mîndru şi frumos eşti, şi cum are să te prăpădească cînele de zmău cînd te-a vedea?

— Da unde-î dus?

— La vînat.

— Şi pe ce semne ştii cînd vine?

— Svîrle buzduganul de şapte mile de loc şi atunci bucatele trebuie să fie nici răci nici ferbinţi.

Şi cum vorbeau ei, numai ce aude buzduganul în poartă în uşă şi în casă. Teiŭ-leganat îl răpede de nouă mile de loc, şi cînd a trecut pe lingă urechea zmăului, i-a rătă-zat-o din loc.

Cînd era pe la podul de aur, calul zăului a început a forăi și a se da înapoi.

Zău-î zice : — Hai, mîncă-ț-ar corbii carnea și cîinii cîolanele, ce crezi că sub pod e cînele de Teiŭ-leganat ? Atunci numai ce ese Teiŭ-leganat și-l întrebă ; cum vrei să ne luptăm ? din trîntă să ne trîntim, ori din paloșe se ne tăem ?

— Ba din trîntă să ne trîntim, că-î mai dreaptă.

Atunci se încep a se-lupta : de dimineață și pînă în sară se trîntiră, și nu se da nici unul.

Amu li era sete și foame ; zăul vede o cîoară și-î zice :

— Dă-mi o leacă de apă, că ț-oii da hoitul lui Teiŭ-leganat să-l mînînci.

Teiŭ-leganat zice cătră cîoară :

— Dă-mi apă să beu că ț-oii da hoitul de la trei zmei să-l mînînci tu cu toate neamurile tale.

Atunci cîoara se repede la un iaz, ia cu clonțul apă și picură în gura lui Teiŭ-lepanat cîteva picușuri.

Teiŭ-leganat prinse la putere, și cînd l-a izbit odată pe zău, l-a virit în pămînt pînă la gît. Apoi cu paloșul l-a tăet capul și l-a omorît.

Casele zăului le-a făcut două mere și le-a dat fetei celei mai micî, care era cea mai frumoasă din fetele împaratului, și pe care Teiŭ-leganat își pusese ochii.

Teiŭ-leganat luă fetele împaratului, merse cu ele la fîntînă pe unde trebuia să iasă din lumea neagră în lumea albă. Teiŭ-leganat prinde funia și o scutură ; scuturătura vine înapoi.

La gura fîntinei așteptaŭ decî cei doi frați de cruce ai lui Teiŭ-leganat.

El pune în patul ce era acațat de funie, pe cele trei fete și scutură funia. Patul începe a se urca și Teiŭ-leganat ramase singur.

Cînd văzură Strimbă-lemne și Sfarmă-peatră fetele, nu nu mai putură de bucurie. Ei dădură drumul patului ca

să-l scoată afară și pe Teiŭ-leganat.

Sfarmă-peatră cu Strimbă-lemne se sfătuiseră ca să-l urce pînă la jumătatea fîntinei pe Teiŭ-leganat, și să-i dea drumu ca se scape de el. Teiŭ-leganat însă se temea de așa ceva, și ca să-i cerce, pune în pat un holovan, și scufură funia. Patul începu a se urca și după o bucată de vreme numai ce aude o pocnitură. Cei doi dușmani ai lui Teiŭ-leganat, dăduseră drumu patului cu holovanul.

Teiŭ-leganat văzînd șiriclicul tovarășilor lui, porni iar în lumea neagră. Merge cit merge și ajunge la curțile lui Statu-palmă-barbă-cot. Cînd l-a văzut moșneagul, nu mai putu de bucurie. Ospățuri ca acele îi făcu, și-l întrebă că ce vinturi il aduc pe acolo?

Teiŭ-leganat povesti lui Statu-palmă-barbă-cot pataraniile lui cu zmeii și cu cei doi tovarăși ai lui, și-l rugă să-l învețe ce să facă pentru a putea eși pe lumea albă.

—Nimene n'ar să te poată scoate de aici, fătul meu, de cit numai pajura din pădurea zmăului cel mare. Pajura aceea pe fie-care an scoate 12 puî, și nici de unu n'are parte, căci cînd se duce după mîncare, vine un balaur și-i mînîncă. Dacă-î putea să omori balaurul, ea te-a scoate de la nacaz.

Statu-palmă-barbă-cot, mai dăscăli pe Teiŭ-leganat cum să se poarte cu pajura, și pe urmă se despărțiră.

—Pentru că n-ai fost rău ca tovarășii tăi ai scapat bine de la mine; dar dacă ai fi fost și tu ca ei, apoi cu zile nu scapai de la mine. Teiŭ-leganat merse în pădurea zmăului cel mare și ajunse la cuibul pajurei. Tocmai atunci eșia dintr'un ezăr și balaurul ca să mînince puîi pajurei. Teiŭ-leganat scoate paloșul și dintr'o tăetură răteză capul dihaniei de balaur și scăpă puîi de moarte.

Cînd l-au văzut puîi, nu mai puteau de bucurie.

—Cînd te-a vedea mama, are să te înghită de bucurie.

Atunci ei l-au făcut un fulg și l-a pus sub aripa celui mai mic.

Cînd a venit pajura și i-a văzut, era să moară de bucurie.

— Cine v-a scăpat, dragii mamei ?

— Un flăcău voinic și frumos, îi răspunseră ei.

— În cotro s-a dus ?

— La răsărit, răspunseră ei.

Pajura, ca o vîntoasă, se repezi spre răsărit, ca să găsească pe cel ce i-a scăpat puii, dar nu l-a găsit.

— În cotro a apucat, dragii mamei ?

— În spre apus.

Răpede iarăși apucă spre apus, dar nici urmă de flăcău n'a găsit.

După ce mai fugi spre amiază și spre mează noapte, puii ziseră :

— Noi mamă țom spune unde-i voinicul care ne-a scăpat, dacă ne făgăduiești că nu-l vei mluca.

— Nu-l minînc, dragii mamei.

Atunci puilul cel mic scoase de sub aripă o peniță mică și-o aruncă jos ; din ea eși un flăcău mîndru, de nu mai era altul ca el. Pajura îl înghiți de bucurie, și cînd îl vărsă, Teiŭ-leganat era de-o mie de ori mai frumos ca înainte.

— Ce poștești de la mine, voinice, pentru binele ce mi-ai făcut ?

— Să mă scoți în lumea albă, răspunse Teiŭ-leganat.

— Pregătește să ai 12 vase de vin și doi-spre-zece boi fripți, și mine mergem.

Teiŭ-leganat se duse pe moșia zmaului cel mare, luă și fripse 12 boi, cumpără 12 buți de vin și în zori de ziuă se puse pe aripile pajurei cu boii fripți și cu vinul.

Merseră, merseră cale lungă, peste ape și munți, văi și dealuri. De cîte ori îi era pajurei foame, Teiŭ-leganat îi dă cîte un vas de vin și cîte un bou fript. Atîta drum merseră, în cît cînd era aproape să-l scoată din fîntină nu mai rămăsese lui Teiŭ-leganat de cît un pahar de vin ; carne nu mai avea de fel.

—Dă-mi să mininc şi să beū, zise pajura, că nu mai pot de foame.

—N'avem de cît un pahar de vin, răspuse el.

Dă-mi carne se mininc de unde ştii, că nu mai pot, şi ne prăpădim amîndoî. Atunci Teiū-leganat iae din talpa piciorului o bucată de carne ş-o dete pajurei.

De-atunci are omul în talpa piciorului lipsa de carne între călcăiū şi degetul mare.

—Bună-î carnea de om, zise pajura ; de ştiam mai de mult că e așa de bună, te mincam pînă acum.

Mai merseră cit mai merseră şi după cîtăva vreme Teiū-leganat se văzu iarăşi pe lumea albă.

Merse el cit merse şi ajunse la curtea împaratului cel cu fetele. Fetele cele mari se măritase una după Sfarmă-Peatră şi una după Strimbă-lemne. Cea mică, din pricină că n'a ascultat pe tată-său să se mărite după un fecior de împarat, o dăduse slugă la curţile lui Strimbă-lemne.

Cînd a auzit împaratul păţeniile lui Teiū-leganat şi drăciile lui Strimbă-lemne şi ale lui Sfarmă-peatră, se încruci. Insură pe Teiū-leganat cu fata lui cea mică, îi dăruî toată împărăţia lui şi a trîntit o nuntă cum n'a mai fost alta pe lume, la care a poftit şi pe moşneagul şi baba ce-a crescut pe Teiū-leganat.

La nunta lui Teiū-leganat aş fi jucat şi eu dacă eram pe atunci, că el nu se ferea de ţaranî ca boeriî de azi.

Ş-am încălecat pe-o căpşună şi v'am spus şi eu o minciună.

M. Lupescu

M. Lupescu.

În supri Sfeti Vasili (Vergielu).

Şi pi la noi *sî ari* ca şi pi-aîurlia şi plugari aŭ cu i *tirş* (brad împodobit), bghicî, pkistol, fluir, urs, babî, moş-niag, caprî, jîdan şi alti *budihali* uriti, meniti ca sî spârui pi ciei copkili şi nevîesti *dim sat*. După cî-o *gâtî* dî-arat, sî eŭ şi sî strîng cu tătî'nr'o casî *dim sat*, nămnitî di cu vrîemi di băietani cîi mări din 1) ūamini uni ş-aduc *dzicalaş* şi *băuturî*. Si strîng pi urmî ca la *prepenăţii*: barbaţ, *fumez*, fieti şi orî cini vre şi ari plăceri.

Cieli fieti harnici, aduc mîncări ca acela, gata di-acasî, colacî, plăcinti, puî fript;... las cî la noi dî-om timp di vrîemi nu sî mări aducî-aşë, da in sî ti faci pisti hraniţi di cea parti 'm *Cordun...*, ş-apu sî vîedz pitrecanii şi mîncări, di sî ai dzeci pîntici nu unu.

Tot amu mamili ş-aduc copkilili cari n-o mei ieşit *in sat* (la horă) di loc, şi la gioc mni-o aşadzî lîngî fata cei mări harnicî şi mări di gospodari din sat şi i-o aratî s-o *arvî* orî şi cîn di pildî.

Da vidieţ mnevăastrî, amu dî-o *bucă* di vrîemi s-o'nceputu-sî a sî strica lumia şi pi la noi, batîr cî stăm în *criili* munşilor : ies la gioc tătî poşodicurili ni 'ntrebatî di nîmi şi aşë nitam-nisam, făr dî-om pkic di ruşini macar. Nu-î cum ieră pi vremea cîn *neni moşi* (părinţii şi bunicii) *nostrî* iera tinirî ca noi. Incepî-a ci şi pi la noi kicăloşii şi mnişalii ca la tîrg (oraşe). Dŭamni, şi numa ci ni-om trîezi'nr-o bunî diminiaţi c-o *prăpădieniţa lu Dîm-nădzăŭ*, di nu *ti* şti tu ci *ti* faci. Ai sî cîi bucuros sî cîi primnit şi-m *găŭadza* (gaura) şerpilu, sî ti-amnistuî, da şi dî-acolŭ-ai sî cîi scos cu *ţupîşa* ! cu (nepusa'n masă).

Şi cum dzic, după ci sî strîng, apu sî eŭ şi s-aleg 2-3

1) Cînd să întrebuintază n în loc de m, atunci n mări nu s-aude, s-aude cam 1/2 din sunetul lui, (ca un i, aproape).

flăcăi măi dim ùamină, măi cu trieciri din sat ; și pun la capu mîesî și strîng di pi la fișticari ùom cîti-om lucru : o verigî, o mîrgè, iei... om șirag di mîrgîeli, Iei... o pîrè bortiti, și ori ci lucru însamnat, anumî adus, și si pun tîti la om loc într-om vas cu apî. Amu-î începutu » *Vergîelulul.* »

După cî-o *găti* di pus lucrurli, om flăcău ie dîuăi lingurî ori dîuăi vergîeli di la stativi și dzici :

« Ci sunî, ci rîsunî? »

Altu rîspundi :

— « Luncili cu gîuncili,

Văili cu ūoili,

Zmnidzili cu caprili,

Vergîelu cu fietili. »

Amu dzici to cel dintîi.

— « Da pim vadurî cini trieci? »

— « Trieci Toma cel bogat,
cu cincî bghici-l bat.

Sunî din ineli,

bati din vergîeli,

Arodîta (?) Dîamni. »

Și cîel dintîi scuati-om lucru pus în vas, și dzici c-o scos pi *Sfeti Vasili*,— pi iel îl scūati'ntîi, cî cu iel sî-nciepi anu.— Tîti lumia stă ș-aștiapti si-î lasî norocu și sorocirea. A cui o fost lucru scos, dî-aciela-î ferici cî-î ca și Sfeti Vasili. Si scūati pi urmî Bobotîadza, Sfeti Ioan și pi rind tîț sfinți și cinstiți Pîrinț, dzicînu-sî la fiicari sfint : « Ci sunî, ci rîsunî... »

Dupî cî o *găti* di școs tîț sfinți, cîeli dîuăisprecî praznici împîrâtești și tîti sîrbătorili citi-s într-on an, încep a sî scūati : casa, masa, plugu, cuăsa., și tîti bichisurli o-muluî din casî și di pî-afarî, știadza, pkiua, mûara, bătocu, ilău, barosu, toi... tirla oilor, coșeriu, strunga, stîna, trîmbghîța, comárnicu, spătârili, budăca, galiata, vîrtieju, tăujeriu, culișeriu, hîrzobu, străcătoaria, fidilîeșu, zgîrfaciū,

căunu, brighideu,... mă rog tăti lucrurili cîti trebi *omulu* orî cin şi lă orî şi ci.

Pi urmî'ncep cu păsîri, întîi cu cîeli *dumiesnici* şi pi urmî cu cîeli dim tîrş (pădure) : găina, raţa, gînsca, pichi-ria, găinuşa, ùliu, hultănu, ierunca (fugăi), cîrstielu, vrab-ghiia, mîierla, ciûarea, buha. huhuriedzu, pupidza, boudi baltî,... tăti cîelia, dî-a ciru păru pîn şi dihăniili.

Amu la mult li sî pun porecli cum lî-o fost norocu, pi cari l-o scos o dihañîi uriti orî cini şti ci dihanîi rămîni cît a ci lumîa. Numa la sărbători şi dzîcî «ci sunî, ci răsuni,...» la alti cîelia, nu.

După ci s-o firşît „Vergîelu“ şi pun pi băuti şi pi giu-cati, si măi triacî din năduhurli şi nacazurli omului ci si duci.— Amu ficari-ş aducî-aminti de vorba ceia: cîeli buni sî s-adunî, cîeli rîli sî si spieli.» Băietani si' nsoţasc şi aũ adusi din bunî vremi *cinsti* (rachiũ). Il cerb cu mîieri, cu cafè şi cu chiperî şi si to beî şi si cînt :

Holireuţi ş-o rachii
cum ar be badîa si cii.
Holireuţi cu chiperî,
n-am băt di-alaltîierî.
D-apu inci cu dzahar,
n-am băt puî-ci di-om an.
Si lei si ti nesăleşti,
inimniûara si-ţ tomneşti.
singili si-ţ priminesti.
Si beî amu ca si-ţ cii
şi pi-on an întreg si-ţ ţii.

Tot amu flăcăi-ş duc di minî la capu mîesi pi *draga* inimuioari lor, ş-o cinstesc dimpreunî cu părinţi i orî v-o rudeniî di i cu ie.

Pi la *cîntători* si duc fişti cari pi la casa cui-a ari. Si ti faci numa di-oparti şi s-audz :

Bat-o crucia băuturî
ci mîi-o *lega* limba'm gurî.
Cum o beũ mă'nvesăleşti,

Limba'm gurî si'ncîlcîeşti,
şi'ncep a vorbghi turcîeşti.

Ia de ieştia, cîntici colè bătrîneşti, ş'aşadzâti, da nu nişti nimnicurî di ies (iesti) ci ies amu cu *hamorî* şi cîti şi măi cîti di ni fac bghietili copkili si-ş sai dim minţ du-pi cîi *gulerat* şi *pintinat*. Ş-apu... *marţafoi-ş* fac chetu şi ieli to pi noi *cloricari* ni nimeresc.

(*Cotîrgaş-Broşteni, judeţul Suceava.*)

I. Teodorescu

Strigăte în joc

103 Badea cu cură cu bumbi
m-a trintit asară'n unghiū
de mi s-a stîrnit un junghiū.
Vină bade de mi-l leagă
dacă n'ai fost om de treabă.

104 Copiliţă ce nu creşti?
Orî cu dracu te iubeşti?
Mai era una ca tine
da cu dracu trăia bine.

105 Pe din sus de cea
grădină
merge-o tînără copilă

cu drăguţul ei de mină;
de mină şindu-se
din gură mustriindu-se.

—Lasă-mă bade de mină
să mă duc în cea grădină
să rup două trei crenguţe,
busuioc şi tămîiţe
mestecate cu trifoî
să ma vii bade la noi;
să-mi fac verde cununiţă
cununiţă de turiţă 1)
să mai vii badea bădiţă.
Nu vii bade sările
să ascultî mustrările
cit mă mustără maicuţa
bade pentru dumneta.

1) Turiţă e o burucană.

106 Bade dorul de la tine,
Peste multe dealuri vine
și nu-l poate opri nime
nici țiganul cu scripea
numai eă cu inima.

107 Mult mă mier și mă
desmier
babele la joc ce mer 1)
nevestele la el ce cată
de staă cu gura cascată.

108 Fost-am mic
și n-am perit,
ș-amu că-s mare să piei
cind sint mai drag la femeii?

109 De-ar fi dorul vinzător
face-m-aș neguțător,
neguța-l-aș neguța
numai de l-aș capata.
Neguța-l-aș și l-aș vinde
numai de l-aș putea prinde.

110 Cine mină plugul rău
trece pe la fagădaă 2)
dacă nu-s bani in jașcăă 3)
zice că-î rachiul rău.

Care mină plugul bine
bea'n crismă și mai rămine,
și tot face voe bună.

111 De cit maică m-ai fi
făcut

mai bine m-ai fi perdut
sub un țarmure de apă
malurile să mă mliească
apa să mă limpezască.
Maică maiculița mea
da ț-a fost dragă lumea
la urit nu mă mai da,
da ț-a fost drag a trai
la urit nu mă sili

112 Frunză verde trei mas-
line
s-a dus puilul de la mine;
tuturor le pare bine,
Numai mie-mi pare rău
c'a fost pușorul meu.

113 Pe marginea de pământ
merge badea sămănind
și din gur'-așa zicind:
—Să te faci grînle, faci,
și să stai la săce rat
ca puica la sărutat,

1) Merg.

2) Fagădaă sau crismă

3) Jașcău sau pușcă

și să stai și la'mblătit
ca și puica la iubit.

114 Măi barbate, blastamate,
cînepă mî-ai samanat
hoala'n oase mî-ai bagat.
Vai : ia coasa ș-o cosește
de boală mă mîntuește

115 Ciuciulica neteda
șapte ani de cînd să la
și lăută nu era :
pe tot părul lindena;
pe cararea de dinapoi
merge ciurda cea de boi.
Vină bade joi la noi
că *mutul* merge la oi,
socru se duce la moară
soacra zace de lungoare,
pînă lumea nu se scoală.

116 Vai de-aceala saleacu¹⁾
care-î slugă la altu ;
multe rabdă saleacu.
Las să răbde
dacă șede ;
largă-î lumea și n'o vede,
largă-î lumea'ncornorată
de voinicî înconjurată :
la tot fagul cîte cincî.

La făguțu din carare
zace-un voinic de lungoare
cu mindruța la picioare,
tot îi muta perină
de la cap, de la picioare
după umbră, după soare.

117 Ce folos de cușmă lungă
dacă nu-s parale'n pungă ;
mai bine mai rotunjoară
cu pungața plinișoară.

118 Hai ! plopșor cu frun-
ză lată
te-aș iubi și-mî ești cumnată.
Haaî! plopșor cu frunza'n-
gustă
te-aș iubi și-mî ești ca cuscră.
Haaî! plopșor cu frunza'n-
drum
te-aș iubi și nu știu cum,
te-aș lasa și nu mă-ndur
că mi-ai fost odată bun.
Haaî! plopșor cu frunza
deasă
te-aș iubi și-mî ești mireasă.

119 Haaî! Ungureanu dra-
cului
șede-n virvu scafului

1) Seleacu sau săracu.

de doru malaiului. 1)
 Haai! unde vede-o rădăcină
 el gindește că-i slănină;
 unde vede-un dup 2) de lână
 fugе cite-o săptămână.

* *

120 /Iaī Marie'n deal la vie
 ce-o ă cîștiga, ț-oīū da ție;
 unu ție, unu mie -
 ș'om face tovarășie.

* *

121 Frunză verde de-un
 dudău

cine-aude glasul meu
 lasă oile'n pirău
 și vine să-l vād și eū.
 Cine-aude glasul mindrei
 lasă oile pe munte
 și vine ca să-l asculte.

* *

122 Foae verde de doi brazi
 de-aș ajunge pînă Marți
 să privesc pe cei legați
 cum ũ duc la Pîngarați, 3)
 ca să-și facă pedeapsa
 pentru una și alla,
 numai foae ș'o lălea.

* *

123 Foae-verde de sulcină
 citu-ī baba de bătrînă
 tot așteaptă voe bună
 de trei ori pe săptămînă,
 ș-un colac, ș-o luminare,
 ș'un voinic frumos calare.

* *

124 Frunză verde de hămeiū
 eu însărez la viței
 și vin fără de cercei;
 și însărez la vițele
 și vin fără de mărgele,
 și însărez la fîntînă
 și mă'ntorc cu doi de mină.

* *

125 Zup zup zup, de abia
 mă duc
 să mi-o'nvirt pe meșteșug
 pe două roate de plug;
 și de slab de-abia mă trag
 într'o grădină cu mac
 cu puica pe după cap.

* *

126 Trece rusca prin urzici
 și rusul guiț! guiț!

* *

127 Adă mîna la bătrîna

1) Malaiul nu-i făină, cum se înțelege în Valahia. Malaiul se face din făină de popșoi și să coace în cuptor. El poate fi dulce și dospit.

2) Dup de lână, sau un floc ori ghiț de lână.

3) Pîngarați sînt în jud. Neamț; aici se închid hoții.

să te joc, minca-ţ-aş gura :
ia nu te teme că-î căde
pînă-î fi sub mina me ;
îa nici odată nu-î aşa
şi-î învăţată gura mea
ca să zică tot aşa.

—x—

128 Bată-te crucea barbat
n'ai făcut patu mai lat
să'ncapa şi cel sarac,
că saracu-î ca şi dracu
de ce-î dai, de ce mai cere
pînă prinde'n sîn la pele
ş'apoi scapă la putere.

—x—

129 Foiliţa *colighiţă*,
hai la munte şi fă brinză
c-o fatat o haîta-n frunză
ş-om face destulă brinză ;
o fatat ş'un cîne scurt
ş-om face brinză şi unt.

—x—

130 Frunză verde trei mas-
line
traî-î-aş şi n'am cu cine ;
muri-u-aş, moartea nu vine,
şi mi-î gîndu tot la tine.

—x—

131 Foaie verde merişor
pe pîrăul repegior
sui-o ţarcă'ntr'un picior ;
săriţi fete s-o prindem

să-î luăm unturile
să ne ungem buzele.

—x—

132 Frunză verde măr din
cring
cumătriţă hai la tîrg.
—Fă nainte că te-ajung,
cu cheile zurăind,
cu mina badei facînd ;
atîta mai zăbovesc
pînă ce mă'mbrobodesc
şi după tine pornesc.

—x—

133 Frunză verde de cior-
chină
asta-î lelea cea fudulă
ce-o dat brinz'o dat făină
ca să coasă puî pe mină.
Asta-î lelea cea fudulă
pe la poale cu ţidulă.

—x—

134 Frunză verde baraboîu
de cit te prindeam cu doi
mai bine-mî perea doi boî,
o sută cinzeci de oi,
o scroafă cu cincî purecî
ş-o haîta cu cincî căţei,
ş-o găină cu trei puî.

—x—

135 Foaie verde sălcioară
tu leliţă Mărioară
ochii tăi mă bagă'n boală

ochii şi sprincenele
 fac toate greşelele :
 tot le sufl şi le coborî
 sufletul badei l-omori ;
 tot le sufl şi le ridicî
 sufletul badei l-usuci.

—x—

136 Foaie verde iarbă lată
 staū futuri¹⁾ pling la poartă ;
 că c. proastă îi mai poartă ;
 pling fluturi şi jălesc
 pe ce proastă strălucesc
 şi de lucru nici gîndesc.

—x—

137 Foaie verde iarbă lată
 mînza nu-î, eapa-î furată,
 căruşa-î de lupi mincată ;
 mînza este, eapa nu-î,
 o furat-o dumnealui,
 eū o cat şi dînsa nu-î.

—x—

138 Foaie verde iarbă lată
 staū flăcăii să se bată
 pentr'un tăbultoc de fată ;
 staî flăcăii nu vă băteî
 că mai vine-un tăbueţ.

—x—

139 Frunză verde ş-o lalea

harnică-î nevasta mea :
 o pus oala să se lea
 ş-o crescut iarbă sub ea.

—x—

140 Foaie verde lemn plesuit
 eu pe dracu l-am jupit,
 pelea î-am făcut obele
 iacătă cum joc cu ele.

—x—

141 Frunză verde lemn de
 zis-a lupul cătră cuc :
 măi voînice haî cu mine
 că ştiu calea'n codri bine ;
 că ştiu turma cu berbeci,
 isvoare cu ape răci,
 şi desagi cu ruminele
 şi copite ochişele.

—x—

142 Zup ! zup ! zup ! mere
 de plop
 la noi sint, dar nu s-o copt ;
 da de-a fi vr'o toamnă bună
 s-or coace noaptea pe lună.

—x—

143 Foaie verde baraboîu
 mai văzut-aî ca la noi
 fete mari cu văduvoi ?

1) Muntencile îşi împodobesc cămeşile cu diferite cusături şi cu fluturi, ce-î cumpără de pe la dugheno.

Ș'apoi foae clocotici
mai vazut-ați ca pe-aici
fete mari cu copii mici
și neveste cu voinici ?

—x—

144 Foae verde stejărel
citu-î omul tinerel
să ține dorul de el ;
după ce îmbătrânește
dorul mi ți-l părăsește
și el să călătorește

—x—

145 Foae verde lemn plesnit
tot am stat și m-am gândit
cine măi m'ar fi dorit ?
Frații și surorele,
struțu 1) cu garofele,
stratul cel de busuțoc,
ș'apoi foae siminoc

—x—

146 Foae verde lemn de
plop
ungurean cu stogu'n pod
adă fata să ți'o joc ;
s'o joc să fie jucată
să mă pomeneasc'odată
și de mumă și de tată.

—x—

147 Ungurean de pe Siliște
șede jos și pușcă'n giște ;

de pălea orî nu pălea
el zice că nimerea
tot a zamă plăzmuea.

—x—

148 Foae verde lemn de soc
eū la joc, mama la joc,
plăcintuța arde'n foc ;
Iară foae Iarbă grasă
de-ar fi fost mama pe-a-
casă
plăcintuța n'ar fi arsă.

—x—

149 Oî săracu fecioraș
cum joacă de fudulaș ;
după ce s-a însura
i-î plăti și n'a juca.

—x—

150 Frunză verde Iarbă lată
bogățiea șede'n ladă
și toanta șede pe vatră
c'o gură mare cascată ;
tot așteaptă căutată
bat'o D-zeū s-o bată.

—x—

151 Frunzușoara ș'o lalea
oî saraca mîndra mea,
cît de bine mă ținea
cu lapte dintr'o lulea
mămăliga prin surcea
lua-u-ar dracu s'o ia

1) Struț sau buchet.

că ea bine mă ținea.

—X—

152 Foaie verde solz de pește
mergi barbate după pește ;

hai voinică de trăește,
c'acolo trăesc și eu
unde-î barbat *metehăii*;
unde-î oala spartă'n fund
acolo trăesc mai mult.

Culese de **M. Lupescu.**

Povestea unui negustor Turc

Zice c'a fost odată un negustor turc. El venind într'o zi într'un sat la o casă să găsduiască, și văzînd acolo o scroafă cu mai mulți purcei mici după dînsa, întrebă pe gazdă ce sînt aceia, fiind-că el nu mai văzuse asemenea animale. Gazda îi răspunse, că aceea este o scroafă cu purcei ; îi mai spuse că scroafa fată de cîte două și trei ori pe an, cîte 7, 8 sau 10 purcei de odată.

Atunci turcul se miră foarte mult de repeziciunea cu care se înmulțesc aceste animale și, numai de cît, se hotărî ca de tot capitalul ce avea, să cumpere porci, crezînd că are să se îmbogățească tot așa de repede.

Cum zise așa și făcu. Incepu a cumpăra porci de toți banii cîți avea, și în scurt timp strînse o turmă mare de porci.

Dar nu trecu multă vreme la mijloc și dete și brinca intrinșii, și muriră de se stinseră, așa că nu-î mai rămase de cît vre'o cîțiva purcei. Atunci turcul se puse de-î tăia și pe aceștia și pielcelele purceilor le dete ca să-î facă o căciulă. Cînd căciula fu gata, o și puse în cap și se duse la țîrg. Acolo îl intîlniră o mulțime de prietini de ai săi și văzîndu-l, numai de cît îl întrebă ce a pățit de și-a făcut o așa căciulă ?

El le răspunse : „La așa cap, așa căciulă trebuie, pentru că a trebuit să-mi vîr tot capitalul în porci din care pricină am ramas calic.“

Culeasă de R. Marinescu

CÎNTECE

241 — Unde te duci Marinică?
— Peste Olt, drăguță Anică.
— Dar Anicăi ce-î aduci?
— Fustă albă și papuci
și-o creacă cu mere dulci
și-o farfurie de nuci.

—x—

241 Pe margine de Olteț
răsărit-a nuculeț,
nuca mare, frunza rară,
s'aū strîns toți cucii din țeară
și cîntă de se omoară.
Și mai sus între smicele
cîntă două turturele.
Una răsfiră din pene,
ca Maria din sprîncene,
și-mi răsfiră din penițe
ca Maria din rochiță ;
alta sucește din cioc
ca Maria din mijloc.

—x—

242 Vine Barbu de la plug,
cu două spre-ce boi la jug.

Vine Barbu de la fete,
cu gura friptă de sete,
cu mijlocul plin de bete.
— Ce cați Barbule la noi,
orî nu sînt tete la voi ?
— Ba sînt multe
și mărunte:
ale mici
pentru voinicî,
ale mari
pentru hăbarî.

—x—

243 Barbule, Bărbuțule,
sămăna-ți-aș numele
pîn toate grădinile,
să răsară florile,
să le poartă fetele,
fetele, nevestele.

—x—

244 Colea'n vale la isvoară
este un naș și-o finișoară.
— Ține, fină, vin de bea
de la minușița mea.

N'o fi, nașule, păcat :
pe mine m-ai cununat,
trei copii mi-ai botezat,
două fete ș'un băeat ?

—x—

245 Merliță, merliță
pasere pestriță,
curvă de uliță
și de mahală,
mi-ai rupt inimă.

—x—

246 Frunză verde mărgărit
nu mai pociu am, ostenit,
tot umblind după iubit
și nimic n'am folosit.
Și mă dor picioarele,
ocolind pădurile,
gonind coțofenile,
frământînd dragostele.
Mi-au căzut și unghile
lovind butușinele.

—x—

247—Aolică, vecinică,
să vii de-seară la furcă,
—Nu pociu, nu pociu ve-
cinele,
că sunt dușmancele rele,
ascultă pe la proptele.
Ne ascultă vorbele,
ne strică dragostele.

—x—

248 D'aolică, neică frate,
numa balta ne desparte
și-o grădină
și-o fîntînă,
și-o pustie de saia,
stare-ar pus' e să stea.

—x—

249 O mîndră care mi-e
dragă,
să poarte și iie neagră,
mă duc la ea, că mi-e dragă,
barem la iad să mă tragă,
tot n'o las, că-mi este draga.

—x—

250 La fîntîna din buget,
mă faci fată să aștept.
Așteptaîu, cit așteptaîu,
îmi luaîu șuba și plecaîu.
D'ar fi fost vr'o sărbătoare
n'ar fi fost vr'un lucru mare.
Dar fu zi bună de lucru,
nu ți-ar mai putrezi trupu,
nici trupu, nici oasele,
ți-am purtat ponoasele.
Ponosu de vinerea
ți-l purtaiu duminica.

—x—

251 Voi, voi mîndrelor
mele,
toarceți și-mi faceți izmene,
cămașă cu floricele
cu guleru porumbac,

c'ășa mî-a fost mie drag.
C'am avut izmene noi.

Le-am rupt tot venind la voi,
pîn ărădini și pîn zăvoiu.

Din Ștefănești jud. Vâlcea

culese de **T. Bălășel**

252 S-o dus popa la pădure
cu'n topor și c'o săcure,
să tae un lemn de plop
să-î fie de pus pe foc,
să tae-un grindeiū de plug
să-î fie de meșteșug.
S'o'ntilnit cu-o fată mare.
—Bună cale fată mare.
—Mulțămesc sfinției tale.
Părințele und'te duci?
—Mă duc, fată, la pădure
cu'n topor și c'o săcure
să taiū un grindeiū de plug
să-mî fie de meșteșug.
—Ia uită-te la ist trup,
n'ar fi bun grindeiū de plug?

Picioarele
coarnele;
minile—
tinjălele;
buzele—
cîrceile;
îțile—
roțițile;
degitiile—
cuile.

— x —

253 Pe dealul cu florile
aman, puiule,
drage mi-s copilele

aman, puiule,
cînd li răsar țîțile
țîțile ca nucile
de mă-mpung în trînsele.
Pe dealul cu floricele
aman suflețele,
jăluesc nevestele
aman, puiule,
că le'ntrec copilele
aman puiule;
jăluesc copilele
c'aū rămas nevestele.

(*Din jud. Roman*)

— x —

254 Foaie verde odolean,
cite zile-s întru'un an
toate le petrec cu-alean,
tot cu alean și grea durere
pentru o curvă de muere.
M-a făcut din om neom,
nici noaptea nu pot să dorm;
mi-î somnul la chiotoare
și mîncarea pe cărare.
N'am gîndit în vremea mea
că aist pahar l-oîū bea:
eu am chitit că-î cu zahar,
el a fost pelin amar.

(*Din Bistricioara
jud. Neamț.*)

255 Frunză verde mazere,
mă muncesc, puică de-un an
să fac pelinul zahar ;
pelinul e tot amar.

Pelin beū, pelin mîininc,
sara pe pelin mă culc ;
dimineața cînd mă scol
cu pelin pe ochi mă spăl.

—Cat în cofă, apă nu-î,
sticla-î cu pelin în cuiū.
De-un amar și de-un pelin,
suflețelul meu e plin.

(Din jud. Neamț.)

—x—

256 Frunză verde măciueș
la porțiță la cireș
ese Catincuța-n fes
și dă gură fără de greș.

—Catincuță und'te duci
numa'n fustă și'n papuci?

—Mă duc, mamă, să mă
'nnec,
lumea 'n ochi să nu mai văd;

mă duc, mamă, pe pustie
lumea'n ochi să nu-mi mai fie;
mă duc, mamă, să mă'nnec
unde-a fi baltă mai lată
să încap cu zestrea toată
c'am rămas nemăritată.

(Din jud. Roman)

—x—

257 Frunză verde burueană
Ileană, Ileană,
hai Ileană la poeană
Ileană, Ileană,

să săpăm o burueană
să dăm mîni-ta să moară,
că de răul mîni-ta

nu ne putem însura ;
burueana macului

ca s-o dăm bărbatului
să se ducă dracului.

Hai Ileană'n București
să-ți fac strae muschicești
și papuci cazaciești.

culese de A. Gorovei

O samă de cuvinte

(Urmare)

Clit— lucruri puse unul peste altul.

cloampî— bătrînă și fără dinți.

cobe— o boală a găinelor: cîntă ca cucușii.

coboc— un fel de scafă strîmtă și adîncă în care se face mujdeiu.

coc— mălăuș.

cocîltauri— locuri răle, anevoioase de umblat.

cocîrțiși— o mîncare ciobănească făcută din *jîntuit* și caș proaspăt.

cocuș— v. *coc*.

coltiș— o bucată de lemn de 2-3 naclazi, ori de 2-3 celniși.

condrăchieru— cel ce face *condrat* (contract) cu boerul pentru întregul sat.

conțat— pricepere: *n-am conțat la capu mneiu*. nu mă pricep.

corceriși— bucătăreasă la nunți, praznice, etc.

coropcaru— cel ce umblă cu coropca.

coropci— ladă cu mai multe deschideri, ce se poate purta în cîrcă.

costișet— curmeziș, de-a coasta (o cusătură pe mîneacă).

coșetiu— fața de perină.

crasni— un jug cu un cui lung înainte pentru o singură vită; i se pune ca să nu sară- cuiul anină.

cotozali— amestecătură fără să fie lucru gata.

cotozui (a) — a mesteca: *o cotozît mămăliga*— a început a o mesteca.

cotramți— straiu vechiu și distramat.

coțobălini— cotobatură (pasere).

coțobăni (a se)— a se pune cu puterea, a se îndirji.
Nu te coțobăni— nu te mai pune, nu mai umbla că degeaba îți-i.

covrit— încîrligat (împrejurul hornului ori a focului).

covru— culcușul cinelui, a epurelui etc.

crămăluî (a se)— a se munci cu gîndul spre a lua o hotărîre într'un felîu.

crămăluît— foarte iritat, f. scîrbit. f. necăjit.

crancău— om care crăiniceste, *crainic*. Crancău zice munteanul pădurarilor și plășilor boerești cari-l cheamă la „boeresc,” făcînd o gură cît o șură.

crănțai (a se), v. a se *clăntăni*.

cutuzui (a)— a mesteca; acelaș înțeles cu *a cotozui*; „a cotozui” are participiul *cotozît*; participiul *cutuzuit* nu se întrebuițază nici odată.

crihan— mămăligă virtoasă.

cruci (a)— a sudui de cruce.

cucurudz— 1° popușoiu; 2° conuri de brad cari produc sămința.

cujbî— o bucată de lemn cîrjoetă, care se implintă cu un capăt în pămînt lîngă foc, iar în celalt capăt se pune ceaunul cu toarta.

curetiî— curechiu.

curi— curge.

custurî— un cușit cu pînza tare subțirică și fără plăsele.

cufu— cine; se și strigă: *nea cufu!*

Dahon— lacom și urit.

daraua— tragerea, greutatea, ponderea unui obiect.

dălog— capătul ștreangului unui căpăstru.

dejmi— taxă, camătă, procent.

depara (a)— a feri, a înlătura cu minile ori cu picioarele tot de pe lîngă ori de pe tine, și apoi a purta minile ori picioarele degeaba prin aer.

dihoca (a)— 1° A tăia carne, curechiu, etc. 2° a prăda pe cineva.

dijdhoca (a)— a dizghîoca: carnea de pe ciolane, grăunțele de pe ciucălău, alunele de pe căluș etc.

discotorosî (a te)— a scăpa, a te descurca de belea, a te curăți.

dișanț— straniu; *mi-î dișanț*— îmi pare lucru straniu, curios.

dișanțat— v. *dișanț*.

distingi (a)— a descinge.

diștiotoră [a]— a deschiotoră.

diștis— deschis.

dîug— leneș, dugleș.

dîrdali— cal rău.

dîrdîi (a)— a vorbi întrerupt, pe socoteala cuiva.

dîrjog— cal rău, dîrdali

dîri— dîră, urmă făcută prin țirirea pe jos a unui obiect.

dodoc— un boț de mămăligă frământată cu brinză și neprăjită; se dă copiilor în mînă ca să tacă.

duluri— umflături la ori-ce și pe ori ce.

dupkî— păr mototolit și încileit.

doniți— vasul mai mult adînc de cit larg în care se mulg vacile.

drăcăluî (a)— a da dracului ori și ce [suduind]; a umbla numai cu dracu'n gură.

drehli— niște bureți.

dric— 1° mijloc, mîez lucru potrivit, cum e mai bine: *dricu fînului*, timpul cel mai bun de făcut fîn; *dricu verii*, timpul cel mai bun din vară pentru coacerea roadelor; *dricu lucrului*, mijlocul trebei, timpul cînd treaba se face mai cu temeiu. 2° centrul de greutate al carului, locul unde se leagă *coșul* cu roatele de dinainte și cu *proșapul*.

drîmbî— un instrument de cîntat.

drîmboi— buzat, minios, bosumflat.

drod— sîrmă.

ducuci— (a) a olișnui. a fi deprins cu un fel de lucru.

duhuluî (a)— a miroși greū; se zice mai ales despre mort.

dulamî— manta.

dumesnic— domestic.

dupurlui— (a) zmulge de pene, de păr, etc.

durdii— o birnă pe care se razimă lătunoile pentru corlă.

durligă— picioare lungi și subțiri.

durubeșă— bucăți de lemn lungi și groase.

Fachii— o bucată de lemn țandurită la un capăt, ori chiar mai multe țandure de draniță muete în rășină topită și aprinse, cu cari se umblă noaptea după pește.

falcău— om cu fălțile mari, sau om care se făleşte.

fălda— făptură; soțu frumos sau urit.

fășcuț— un vas în care se alege unt; e lung dar strimt.

feligian— ceașcă.

feleştiuc— fitil pentru opaiț, făcut din o bucată de petică.

ferigă— ferica (plantă).

feti— (a) a fi fată.

feti— timpul cît o fată a fost fată; *a-și strica fetica* a fi deflorată.

figliș— bine făcut, frumos.

firșit— sfîrșit, fine: *la firșitu lunit, i s-o firșit dzilili.*

firtigău— om fără astîmpăr.

steacuri— nimicuri, lucruri fără importanță; luări în ris; minciuni; vorbe grosolane.

fleșturi— curvă, femei rea.

stintic— fată mică și obrasnică.

Fodur— Toader, Teodor.

fortiș— vîntul (porecla vîntului)

foltău— scoarța de brad cu care se acopere stîna; plur. *foltăi.*

forosiș— felîuşag.

fostoși (a)— a răspunde neîntrebat și cu încăpăținare; se zice de un om care chiar bătut fiind, el tot vorbește, injură pe cel care-l bate.

foșălăi— *cheptănuși*, peptini de tras *canuri*; sînt lați și de formă pătrată și cu o sumedenie de dinți mici; pentru tras *păr*, sînt alți pepteni cu cozile lungi și cu dinții făcuți din cuțe mari și lungi. Acești din urmă se cheamă *cheptini*.

foșcăi (a), și

foșcălu— a mișui, a fugi în toate părțile. Se zice despre vermi din rană, despre șerpii strinși la un loc.

freați— capră rîloasă.

frenți— sifilis.

fumidenii— desime mare de oameni ori de copaci.

funii— ștreang, fringhie; *mînca-te-ar funia*, prindete-ar cu funia ca pe hoți.

fustel cu pluralul

fustet— fucei (la pînză)

Gabur— Gavril; ca poreclă însemnează *prostan*.

gadini— paseri.

gădini— minile și picioarele: *cu gădinii'n sus*— cu minile și picioarele în sus, pe spate.

gădini— șanțul, creștătura făcută cu gădinarul pe margina vaselor pentru a putea sta fundul.

Gavril— ursul (gavril cel prost)

găoadzi— bortă, gaură. Se zice mai ales pentru canalul vaginal.

gărdinaru— compasul butnarului.

gătejele— o mîncare ciobănească.

ghejmî— v. dejmî.

ghitol— apă stătătoare și adese ori adîncă.

ghitorăit— sunetul produs de mațe.

ghivăzi— om slab cu ochii mari.

gieri— ghiare, degete: *nu-ți împlînta gieri*— nu vîrî degetele.

gig— o roată (un val) de sumanî de 70-100 metri; 40 metri și mai bine se zice gîumătate de *gig*; iar mai puțin se zice *petic*.

gigoș— cu gitul nodoros, *nodilcos*, cu *nioatce*; primele începuturi de gușă.

gigul— viscol, vifor, furtună mare.

givr— v. *gigul*.

gitioan— slăbănog, care nu se mai îngrașă.

giurui (a)— a făgădui: cel cuminte *gluruește*, iar cel prost trage nedejde.

gimba (a)— a apuca, a prinde, a ajunge, a pune mina.

gimboasî— insecte, colb, bucăți mici de lemne, sfărături de putregaiu, țarnă, etc.

gini (a)— a gândi.

gîndului (a)— a purta de gînd, de grija cuiva.

gloti— copii.

goangini— păr. lină etc. incheete la un loc cu glod, rîșnă, baligă, etc.

goblei— mini sau picioare lungi și goale.

gojbăliț— paseri domestice

gotcan— cucuș de munte (masculin).

gotci— găină de munte.

groștor— începutul zmîntinei (cînd începe a se prinde zmîntina pe lapte).

gurgui— nasul opincei.

gurlui— gitul garafei, ulciorului etc.

Hac— simbric, salar, leafă.

hahău— lung și prost.

hamîn— pitrecere.

halci— bucată, codru.

handra— fără treabă, degeaba.

I. Teodorescu.

TABLA DE MATERII

- Bălăşel (T.).**— Cîntece: 183, 220.
Cindea (I.).— Gruia lui Novac, 32.
Daniilescu (T.).— Cîntece: 5, 78, 136.
Filipovicî (V.).— Cîntece, 9. Bocet, 46. Descîntece, 93.
Gaster (Dr.).— Istoria nebunului Pavăl, 117.
Ghibănescu (Gh.).— Descîntece, 86.
Goilav (Gr.).— Ouăle părăsite, 97.
Gorovei (Artur).— Onomastica Poporului, 11. O samă de cuvinte: 22, 41, 123, 148, 185, 223. Judecata lui Dumnezeu, 31. Ceî trei fecîori ai babeî (poveste), 49. Prube de graîu popular, 81. Vrăji de ursită, 127. Povestea unei fete de împărat, 153. Cîntece, 222.
Herescu (P.).— Descîntece 96.
Ionescu (G.).— Cîntece, 6.
Ionescu (Serafim).— Cîntece: 29, 76.
Lupescu (M.).— Povestea mişei: 3, 121. Bocet, 17. Urieşii. Căpcîniî, 25. Antihîrî, vremea de apoi, 27. Blajiniî, 28. De ce n'are peştele picioare, 31. Medicina Populară: 19, 69, 129, 189. Superstiîi, 65. Ceea lume, 157. Ţiganul la Sf. Vinere. 188' Stelele, 192. Cutremur de pămînt, 193. Strigăte în joc: 198. 212 Teiî-leganat (poveste), 200.
Marinescu (R.).— Colindă, 21. Cîntece, 80, 184. Fecîorul moşneagului şi fata împăratului (poveste), 107. Sf. Apostol Andrei, 163. Povestea unui negustor turc, 219.
Mihăilescu (S.).— Năsdraivanul Pîntea, 40. Zicători şi

porecle : 47, 72. Joaca băeților din satul Drăcești, 57. Solomonarii, 140. Descintece, 164. Urieșii, 191. Superstiții, 195.

Moșilu (I.).— Legenda Maicei Domnului, 143.

Popescu (A.).— Cintece, 80.

Popescu (G.).— Legenda Cucului, 45. Popa luat de dracu, 67.

Prato (Dr. Stanislas). Inceputul cintecelor populare românești, 168.

Salviu (G. P.).— Superstiții, 194.

Spirlea (N.).— Chiuituri din Transilvania : 18, 56.

Stavri (Raul).— Cintece 110. Luatul mamei 17.

Ștefănescu (Dobre).— Descintece, 93.

Teodorescu (C).— Cintece : 8, 182.

Teodorescu (I.).— Cintece : 4, 135, 137, 180. Facerea lumii, 98. O samă de cuviute : 123, 148, 185, 223. In supri sfeti Vasili (vergielu), 209.¹⁴¹

Vasiliiu (N.).— Cintece : 7, 79, 136.

Doșniș munt în ord 220

